35 години БЪЛГАРСКА СТОПАНСКА КАМАРА
съюз на българския бизнес

ПРОФЕСИОНАЛНА АСОЦИАЦИЯ
ЕНПР
ЕВРОПЕЙСКИ И НАЦИОНАЛНИ ПРОГРАМИ ЗА РАЗВИТИЕ

Проблеми и предизвикателства по Програмата за развитие на селските в първия и втория програмен период

Светозар Кавърджиев
член на УС на ПА-ЕНПР

Програмата за развитие на селските райони като основен инструмент за реализиране на политиките в сферата на селското стопанство и ХВП

Основна цел на ПРСР:

Създаване на високо рентабилни земеделски стопанства, съобразени със спецификата на почва, климат, релеф и други генериращи качествен продукт.

Програма за развитие на селските райони

- **През новия програмен период ПРСР поставя като приоритет развитието на следните сектори:**

- ❑ **„Плодове”**
- ❑ **„Зеленчуци”**
- ❑ **„Етерично - маслени култури”**
- ❑ **„Мляко”**
- ❑ **„Месо”**

- **Най – важната цел на програмата е да стимулира производството на пазарно - ориентиран продукт, на конкурентна цена и качество**

Програма за развитие на селските райони

- **На практика обаче в сегашния си вариант по Програмата в голяма степен се стимулира създаването на нискорентабилни стопанства.**

- **Условията по програмата Програмата направиха така, че всеки, който взема решение да кандидатства, да се вълнува единствено от въпроса: *Какво да направя, че да взема парите?***
- **Кандидатстващият НЕ се интересува какво ще отглежда и как ще се развива в бъдеще.**

Програма за развитие на селските райони

- **Подобен тип стимулиране на земеделското производство е безперспективен и е прах в очите …,!**

- **Нашето мнение е, че програмата следва да стимулира производството на основни видове плодове и зеленчуци, както и сектор „Животновъдство”**

Програма за развитие на селските райони

- **Българската държава, в лицето на Министерство на земеделието, следва да разработи стратегия за развитие на сектори плодове, зеленчуци и животновъдство, в т.ч. задължително като част от сектор „Животновъдство” – и фуражопроизводство:**
  - **Домати,**
  - **краставици,**
  - **пипер,**
  - **ябълки,**
  - **череши,**
  - **десертно грозде,**
  - **казанлъшка роза,**
  - **сливи,**
  - **бяло саламурено сирене, кашкавал и други!**

Програма за развитие на селските райони

НЕКА РАЗГЛЕДАМЕ КАКВО РЕАЛНО СТИМУЛИРА ПРОГРАМАТА

- **Биологично производство - нещо много добро, но както винаги в страната ни префасонирано. Предпоставка за създаване на ниско рентабилни стопанства с екстензивно производство, което по никакъв начин не може да бъде конкурентоспособно на европейският пазар! - ЗАЩО**

МАСОВО СЪЗДАВАНЕ НА НАСАЖДЕНИЯ, КОИТО ТРУДНО СЕ ОТГЛЕЖДАТ С КОВЕНЦИОНАЛНИ МЕТОДИ

- ЯБЪЛКИ
- ЧЕРЕШИ
- ДЕСЕРТНО ГРОЗДЕ
- ПРАСКОВИ
- ДОМАТИ
- КРАСТАВИЦИ, ТА ДОРИ И КРУШИ

БИОЛОГИЧНО ПРОИЗВОДСТВО

- **Ако се прецени това да остане приоритет, то задължително следва да се конкретизира, кои култури, сортове и в какъв обем е възможно да бъдат отглеждани по методите на биологичното производство в точно дефинирани райони**

  Например: Лавандула, Маслодайна роза, Слива, Лешник, Орех и други. Определени сортове Ябълка.

- **Трябва да се разбере, че:**

  Всеки сериозен търговец търси количество и сигурност в доставката, което с подобен тип производство е уникално трудно да постигнем.

НЕОБЛАГОДЕТЕЛСТВАНИ РАЙОНИ:

Лошопочвени
Полупланински
Натура 2000

- **Защо следва да се дава предимство за инвестиции в райони, в които земеделското производство е ограничено по един или друг начин?**
- **Точно обратното – трябва да се стимулира интензивното производство в райони с подходящи почвено – климатични условия.**

- **Стимулирането на земеделие в полупланински и планински райони следва да е силно систематизирано и районирано.**

  Да се уточни в точният регион, какво се стимулира.

- **Да се обърне внимание на сектор „Животновъдство”**

Приоритетни сектори

- **В тези сектори например е необходимо да се стимулира създаването на стопанства с размери от 50 – 100 декара, /плодове и зеленчуци/ или в рамките на 50 – 100 броя крави за мляко и 350 до 700 броя овце. Подобен тип стопанства са гъвкави и пазарно ориентирани с възможност да се самоиздържат.**

- **ПРЕДИМСТВО – СЪЗДАВАНЕ НА ПО – ГОЛЯМ БРОЙ НОВИ РАБОТНИ МЕСТА, УСТОЙЧИВА ЗАЕТОСТ, КАЧЕСТВЕН ПРОДУКТ, КОНКУРЕНТНА ЦЕНА.**

- **Но за да се създаде подобно стопанство са необходими от гледна точка на програмата не чак толкова много средства, но в същото време за стартиращ или малък бизнес, непосилни.**

КАКВО Е НЕОБХОДИМО

- **За подобни субекти е невъзможно да се доберат до нормално кредитиране. В този аспект, както ще стане ясно по долу, ние предлагаме коренна промяна във финансирането на проекти по мерките от ПРСР.**

ПРЕДЛАГАМЕ:

1. **Райониране на земеделското производство и на тази база да се получава предимство.**

- **За всеки район, да се разпишат до два – три вида приоритетни плодове, зеленчуци и животни за месо и мляко.**
- **По този начин едновременно ще се създава и отглежда това, което е най – рентабилно за региона и в същото време ще се окрупнява производството. Района става привлекателен за търговците.**

2. Да се стимулира сдружаването.

- Организации и групи на производители
- Още по - важно е програмата да не предоставя финансова помощ за инвестиции, които не са съобразени с конкретните климатични и почвени фактори.
- Например, череши и десертни лозя в равнините или лавандула в на черноземи или зърнено – житни на поливни терени.

- **Да се спре получаването на каквато и да е субсидия или премия за производство на едролистни тютюни, отглеждани на най – плодородните почви.**
- **Най - общо казано да се предоставя финансова помощ за това което е доказано, че е годно, а пари за експерименти да се предоставят на научните институти.**
- **Да се въведе предимство за продукция отгледана по методите на интегрирано земеделско производство.**
- **Реално по този начин структурирана програмата не допринася изцяло за развитие на модерно и конкурентоспособно земеделско производство.**
- **Друг основен проблем са лимитите въведени, като пределни цени при създаване на трайни насаждения и по конкретно – цената на посадъчният материал.**

- **В контекста на казаното до тук, предлагаме: Редуциране на максимално допустимите инвестиции от една страна и увеличаване на финансовата помощ от друга.**
- **Нека отново разгледаме сектори плодове и зеленчуци.**

- **При спазване на описаните по горе ограничения.**
  - **От 50 000 до 350 000 евро – 90% финансова помощ, за стартиращи предприятия.**
  - **От 350 000 до 500 000 евро – 50% финансова помощ**
  - **Над 500 000 евро – 35% финансова помощ**
- **За изграждане на култивационни съоражения – до 700 000 евро инвестиция при 70% финансова помощ Максимум до три кандидатствалия за периода но не повече от 500 000 евро субсидия.**

- **За закупуване на земеделска техника мониторинг – 7 години, като се спазва правилото „обикновена замяна на активи”**

  Финансовата помощ за закупуване на самоходни машини да бъде обвързана с енергонаситеността в стопанството.

Пример:

- **Като се взема в предвид наличната и ново закупуваната техника: Сектор „Зърнено житни” първите от 0 до 14,99 к.с. на хектар – 50% финансова помощ; От 15 до 30 к.с. на хектар – 35% финансова помощ**

- **До 500 000 евро инвестиция, като право на финансова помощ да имат земеделски производители от традиционни региони. Да не се стимулира производството зърнено – житни култури там където има условия за интензивно земеделие, като в същото време е задължително земеделският производител да докаже с фактури /нищо друго/, че минимум 50% от произведената продукция е продадена на преработватели в страната.**

- **СЕКТОРИ - Плодове, зеленчуци и етерично - маслени До 9,82 к.с. на хектар при стопанства с до 11,2 хектара общо обработваема площ – 90% финансова помощ, при инвестиционни разходи за закупуване на техника не повече от 60 000 евро. Сто процента от СПО да е формиран от култури от сектори „Плодове или зеленчуци”**

- **СЕКТОРИ - Плодове, зеленчуци и етерично - маслени За стопанства над 11,2 хектара и минимум 75% от СПО да е формирано от култури от горе посочените сектори – 70% финансова помощ при инвестиционни разходи за закупуване на техника не повече от 150 000 евро. Всички други случай – 35% финансова помощ при максимален размер на инвестицията до 4000 евро на хектар но не повече от 200 000 евро.**

Програма за развитие на селските райони

Кандидатстване, подбор на проектите и контрактуване

- **Основен проблем към настоящият момент е договарирането. Не се спазват срокове регламентирани от Наредбите. Губят се документи, бави се обработката.**
- **Предлагаме: Проекти за инвестиции до 200 000 евро да се разглеждат и договарират на регионално ниво.**

- **Да се даде възможност да се кандидатства за инвестиции в сектори плодове и зеленчуци с нула евро СПО за физически лица, регистрирани като ЗП в текущата стопанска година за първи път и за юридически лица /ЕООД/ регистрирани /учредени/ в годината на кандидатстване, ако управителите им не са били регистрирани като ЗП преди това.**

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО!

Светозар Кавърджиев
Член на УС на ПАЕНПР

office@agropro.info